

ingediend op **1567** (2022-2023) – Nr. 1
2 februari 2023 (2022-2023)

Voorstel van resolutie

van Tine van der Vloet, Vera Jans, Maurits Vande Reyde,
Ann De Martelaer en Ludwig Vandenhove

over nieuwe beleidsimpulsen voor assistentiehonden

TOELICHTING

Het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) biedt verschillende vormen van ondersteuning aan personen met een handicap. Zo is er de persoonsvolgende financiering (PVF), waarbij middelen niet langer rechtstreeks aan vergunde zorgaanbieders worden uitbetaald, maar wel de gebruiker volgen.

Daarnaast biedt het VAPH ook de mogelijkheid om een tegemoetkoming te krijgen voor hulpmiddelen en aanpassingen. Dat wordt individuele materiële bijstand (IMB) genoemd en dient om zelfzorg te maximaliseren. Die hulpmiddelen betekenen voor personen met een handicap vaak een wereld van verschil, want ze verhogen de zelfstandigheid en maken allerlei zaken mogelijk die voordien onmogelijk leken. Alle hulpmiddelen met productinformatie, foto's, richtprijzen en gegevens van de handelaars staan vermeld in de zogenaamde refertelijst van het VAPH. Ook staat vermeld of een tegemoetkoming mogelijk is en hoe hoog het bedrag van de tegemoetkoming is.

Een van de hulpmiddelen die personen met een handicap kunnen aanvragen, is een assistentiehond. Zoals verder in dit voorstel van resolutie is aangegeven, bestaan er verschillende typen assistentiehonden. Alleen de hoorhond, hulphond en geleidehond voor blinden en slechtzienden zijn opgenomen in de refertelijst van het VAPH. De andere assistentiehonden niet: voor die honden kan dus geen tegemoetkoming worden verkregen. Een aanvraag voor die honden verloopt via de Bijzondere Bijstandscommissie (BBC).

De indieners van dit voorstel van resolutie willen een oplossing bieden voor de huidige tekortkomingen en drempels die personen ervaren als ze een assistentiehond willen inzetten. Ze bouwen verder op de resolutie¹ die in 2016 al unaniem werd goedgekeurd in het Vlaams Parlement. Die resolutie handelde over het opnemen van de assistentiehond in de refertelijst. Hoewel de resolutie unaniem werd goedgekeurd, is er tot op heden weinig veranderd.

1. Wat is een assistentiehond?

De definitie van assistentiehond is opgenomen in het decreet van 20 maart 2009 houdende de toegankelijkheid van publieke plaatsen voor personen met een assistentiehond. Die luidt als volgt: "een hond die getraind werd of wordt om een persoon met een handicap of ziekte te begeleiden en die de zelfredzaamheid van die persoon verruimt".

Vandaag bestaan er verschillende soorten assistentiehonden (de lijst is niet limitatief):

- geleidehonden voor blinden en personen met een visuele handicap helpen bij het ontwijken van onder andere hindernissen, geven stoepranden aan, helpen de begeleider de trap op, geven voorwerpen aan enzovoort;
- hulphonden staan personen met een motorische handicap bij. Ze zijn getraind om deuren te openen, voorwerpen terug te brengen, schakelaars te bedienen, hulp te halen in noodsituaties enzovoort. Afhankelijk van de behoeften van een persoon kan de hond ook andere vaardigheden aanleren, zoals zitondersteuning bieden, helpen met het rechtop staan, een rolstoel inklappen enzovoort;
- hoorhonden zijn getraind om te reageren op geluiden. Ze maken hun begeleider erop attent dat er bijvoorbeeld iemand aan de deur belt, een sms binnenkomt, een baby huilt, het brandalarm afgaat enzovoort;
- epilepsiehonden zijn getraind om hulp te bieden bij een epileptische aanval. Bij een dergelijke aanval voeren ze verschillende taken uit, afhankelijk van de noden en behoeften van hun begeleider. Zo kunnen ze de persoon weer bij

¹ Parl.St. VI.Parl. 2015-16, nr. 672/1-3.

- bewustzijn brengen door te blaffen, kunnen ze met de poten een noodoproep inschakelen, de persoon in veiligheid brengen, voorkomen dat de persoon de straat oversteeft enzovoort. Sommige honden ruiken dat er een epilepsieaanval opkomt en waarschuwen hun begeleider of de omgeving;
- assistentiehonden voor personen met een psychiatrische problematiek zijn opgeleid om hulp te bieden aan personen met psychiatrische problematieken zoals een posttraumatische stressstoornis (PTSS) of eetstoornis. De honden bieden onder andere ondersteuning in stressvolle situaties en proberen die zo veel mogelijk te voorkomen. Honden geven tijdig een melding als de spanning bij de begeleider toeneemt. De hond ruikt bijvoorbeeld een verandering in de lichaamsgeur van de begeleider die kan leiden tot een paniek- of angstaanval. Daarnaast zorgen ze voor structuur, een toenemende veiligheid en vertrouwen, meer zelfstandigheid en een grotere participatie aan de maatschappij;
 - autismehonden worden getraind, afhankelijk van de behoefte van de persoon. Ze bieden veiligheid, kunnen een persoon kalmeren in stressvolle situaties, doen woedeaanvallen verminderen, zorgen voor meer zelfwaardering waardoor het leggen van contacten vlotter gaat en de communicatievaardigheden worden vergroot. Autismehonden kunnen onder andere ook opgeleid worden om personen met een neiging tot weglopen te blokkeren;
 - diabetes(meld)honden kunnen schommelingen in de bloedsuikerspiegel opsporen bij personen met diabetes door gebruik te maken van hun scherpe reukzin. Ze zijn opgeleid om een signaal te geven als de bloedsuikerspiegel van hun begeleider te hoog of te laag is.

1.1. Voordelen van een assistentiehond

Flexibel en dynamisch

Een assistentiehond is altijd en overal beschikbaar, hij biedt elk uur van de dag, en dag en nacht hulp, ook op verplaatsing. In de loop van zijn leven kan een assistentiehond nieuwe vaardigheden aanleren afhankelijk van de behoeften van de begeleider, bijvoorbeeld als de begeleider verhuist of aan een progressieve ziekte lijdt.

Minder stigma

Een assistentiehond is minder stigmatiserend dan bijvoorbeeld technische hulpmiddelen: die leggen de nadruk op wat de persoon niet kan, terwijl een hond de aandacht vestigt op wat de begeleider wel kan. Daarnaast is er ook een sociale meerwaarde, omdat mensen gemakkelijker met iemand praten als de assistentiehond erbij loopt. Dat schept zelfvertrouwen.

Verantwoordelijkheid

De begeleider moet zorg dragen voor de assistentiehond, niet andersom. Dat brengt een verantwoordelijkheid met zich mee, wat kan leiden tot een goed gevoel bij die persoon.

Veiligheid en routine

De assistentiehond kan getraind worden om de begeleider langs obstakels te leiden, wat zorgt voor veiligheid. Samenhangend met het feit dat iemand voor de hond moet zorgen, biedt het mogelijkheden om personen uit hun (sociale) isolement te halen.

Steun voor de mantelzorger

Onderzoek van Diepenhorst, Weijnen en Van Vree (2011)² toont aan dat hulphonden de ondersteuning van de mantelzorger verlichten. De hulphond opent de deur, gaat naar de postbus, reikt voorwerpen aan of raapt ze op. Daarnaast hebben bepaalde typen assistentiehonden, zoals de diabetes- en epilepsiehond, een alarmerende en oplettende functie. De hond kan dan reageren op momenten dat de persoon met een handicap dat zelf niet meer kan. Dat vermindert de benodigde mantelzorg en kan ertoe leiden dat personen met een handicap niet langer dag en nacht toezicht nodig hebben. Sommige personen hebben door het gebruik van een hulphond helemaal geen mantelzorger meer nodig. Dat betekent dat de persoon een veel zelfstandiger leven kan leiden met behulp van een assistentiehond.

1.2. Nadelen van een assistentiehond

Hoge startkosten

Een assistentiehond kost veel geld. De lange opleidingsperiode en het feit dat na een bepaalde tijd een nieuwe hond nodig is, zorgen voor hoge kosten. Als de hond echter eenmaal aan zijn taak begonnen is, kan hij net kostenbesparend werken omdat andere ondersteuningsvormen (nog) niet nodig zijn. De exacte (meer-) waarde van een assistentiehond voor iemand met een handicap varieert uiteraard naargelang van de manier waarop hij wordt ingezet en ondersteuning kan bieden voor de gebruiker.

Naast de aankoop van een pup en de medische kosten, zijn er de kosten van het trainen, de bijstand van de gezinnen waarin de pup verblijft en waar hij allerlei commando's krijgt aangeleerd, de intensieve training in de assistentiehondenschool door instructeurs en de nazorg als de hond bij een persoon met een handicap is geplaatst. Daarnaast zijn de loonkosten het afgelopen jaar gestegen, net als de prijzen van elektriciteit en gas. De opleiding wordt verdeeld over een drietal fases, aldus de Belgische assistentiehondenscholen (de prijzen dateren van begin 2022).

Het voortraject kost gemiddeld 16.000 euro. Dat houdt in:

- de zoektocht naar een nestje met mogelijke pups;
- de selectie en aankoop van de pup;
- de selectie en opleiding van het gastgezin;
- de opleiding en opvolging van het gastgezin en de pup;
- de eindafwerking van de hond door de trainer;
- de algemene kosten voor bijvoorbeeld eten, speeltjes en materiaal, de medische kosten, onder andere voor sterilisatie of castratie, ontworming, ontvlooiing en verschillende medische onderzoeken, en de kosten voor de karakteriële screening;
- de verwerking van de aanvragen en het interview of intakegesprek met de aanvrager.

Daarnaast kost de plaatsing van de assistentiehond en de opleiding van de aanvrager ongeveer 4000 euro. Dat houdt het volgende in:

- voorbereiding van de opleiding, en theoretische en praktische opleiding van de aanvrager;
- matching van de assistentiehond met de aanvrager;
- plaatsing van de assistentiehond bij de aanvrager;
- tussentijdse evaluaties, afstemmen en bijsturen tijdens de opstart;
- evaluatie van de opleidingsfase.

² Diepenhorst, Weijnen en Van Vree, 'Kosten en effectiviteit van een hulphond: eindrapport' (2011).

Tot slot is er de derde fase, namelijk de nazorg. Die bestaat uit een periodieke opvolging van de werking, de medische situatie en het welzijn, alsook de hulplijn die de hondenscholen bieden. Deze fase kostte in 2022 ongeveer 5000 euro. Dat brengt het totale kostenplaatje op 25.000 euro.

Lange aanloop tot de uiteindelijke aanschaf van een assistentiehond

Een assistentiehond is een levend wezen en het moet ook klikken tussen de begeleider en de hond. Een training kan noodgedwongen onderbroken worden omdat die klik er niet is. Hond en begeleider moeten elkaar goed aanvoelen en vertrouwen.

2. Aanvraag

Het besluit van de Vlaamse Regering van 13 juli 2001 tot vaststelling van de criteria, voorwaarden en refertebedragen van de tussenkomsten in de individuele materiële bijstand voor de sociale integratie van personen met een handicap³ bepaalt de procedure voor de terugbetaling van individuele materiële bijstand aan personen met een handicap.

Vandaag staan alleen de hulphond, hoorhond en geleidehond voor blinden op de refertelijst van het VAPH. Dat wil zeggen dat die honden aangevraagd kunnen worden via de standaard aanvraagprocedure. Voor alle andere typen assistentiehonden moet een aanvraag ingediend worden via de Bijzondere Bijstandsc commissie. De BBC beoordeelt aanvragen voor hulpmiddelen en aanpassingen die:

- 300 euro hoger liggen dan het refertebedrag in het kader van een zeer uitzonderlijke zorgbehoefte;
- niet opgenomen zijn in de refertelijst en meer dan 300 euro kosten.

Onder dat laatste vallen alle overige typen assistentiehonden die niet opgenomen zijn in de refertelijst. Uit gesprekken met scholen en aanvragers blijkt dat mensen geen aanvraag opstarten omdat die honden niet op de refertelijst staan. Ook ontmoedigen partners zoals de ziekenfondsen potentiële gebruikers omdat het volgens hen op dit moment niet de moeite loont om voor een assistentiehond te gaan. De cijfers van het VAPH geven daardoor een onderschatting van het totale aantal personen die daadwerkelijk gebaat zouden zijn met een assistentiehond.

De algemene voorwaarden om een aanvraag voor te leggen bij de BBC zijn de volgende:

- de behoefte aan het hulpmiddel moet voortvloeien uit de handicap;
- het hulpmiddel moet noodzakelijk zijn voor de sociale integratie;
- het moet gaan om bijkomende kosten ten opzichte van een valide persoon (meerkostenprincipe);
- de noodzaak, de gebruiksfrequentie, de werkzaamheid en de doelmatigheid moeten aangetoond worden (in verhouding tot de handicap) én moeten in verhouding staan tot het bedrag van de gevraagde bijstand.

Aanvragers van andere typen assistentiehonden dan de hoorhond, hulphond of geleidehond voor blinden moeten een aanvraagformulier invullen dat te vinden is op de website van het VAPH. Voor de aanvraag van een assistentiehond moet dan een multidisciplinair team (MDT) ingeschakeld worden. De terugbetaling van het hulpmiddel wordt gebaseerd op het rapport dat het MDT opmaakt.

In zijn rapport adviseert het MDT over het meest adequate hulpmiddel, de noodzaak en doelmatigheid van de hulpmiddelen, en maakt het een analyse van de activiteiten die de persoon met een handicap wil uitvoeren en waarbij die persoon problemen ondervindt. Het team brengt vervolgens de mogelijke oplossingen in kaart en vergelijkt ze met elkaar om te komen tot de meest geschikte oplossing.

³ <https://codex.vlaanderen.be/Zoeken/Document.aspx?DID=1008460¶m=inhoud>

Het resultaat van die vergelijking moet een antwoord bieden op de vraag of de assistentiehond de meest adequate oplossing is in vergelijking met de alternatieve oplossingen, rekening houdend met de prijs-kwaliteitverhouding. Uit de hoorzitting van 25 januari 2023 in de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding bleek dat MDT's niet vertrouwd zijn met assistentiehonden. Dat geldt al zeker voor assistentiehonden die niet op de refertelijst voorkomen. Een betere bekendheid en expertise bij die teams zou de meerwaarde van de honden nog meer benadrukken.

Uit een schriftelijke vraag van Vlaams volksvertegenwoordiger Tine van der Vloet aan voormalig minister van Welzijn Wouter Beke⁴ blijkt de voornaamste reden voor een negatieve beslissing het feit dat niet voldaan is aan de voorwaarden van artikel 4 van het besluit van de Vlaamse Regering van 13 juli 2001 tot vaststelling van de criteria, voorwaarden en refertebedragen van de tussenkomsten in de individuele materiële bijstand voor de sociale integratie van personen met een handicap⁵, namelijk:

- 1° de noodzaak van de assistentiehond als oplossing voor de probleemactiviteiten;
- 2° de doelmatigheid van de assistentiehond ten opzichte van andere alternatieven;
- 3° de gebruiksfrequentie;
- 4° de meerkosten in verhouding tot de meerwaarde van de oplossing.

De aanvraag van een assistentiehond is complexer dan de aanvraag van een technisch hulpmiddel. Zo moet er al een offerte van de gemachtigde assistentiehondenschool bij de aanvraag van een assistentiehond gevoegd worden. Bij de factuur moet er een attest van de gemachtigde hondenschool gevoegd zijn, alsook het chipnummer van de geattesteerde assistentiehond. Dat impliceert dat een persoon met een handicap die een assistentiehond wil aanvragen, bij voorkeur contact opneemt met een gemachtigde assistentiehondenschool, omdat het chipnummer van de hond bekend moet zijn bij het VAPH. Een vereenvoudigde aanvraagprocedure dringt zich op.

Tijdens de aanvraagprocedure worden personen steeds op hun handicap gewezen, wat emotioneel zeer zwaar is. De assistentiehondenscholen bieden vaak een helpende hand bij het opstellen van aanvragen bij het VAPH. Omdat de scholen voldoende expertise in huis hebben om dergelijke aanvragen voldoende gemotiveerd te onderbouwen en de scholen willen dat de slaagkans zo hoog mogelijk is, bereiden ze die aanvragen zelf voor.

Gemachtigde assistentiehondenscholen als Hachiko en Canisha leveren op jaarbasis gemiddeld zestien assistentiehonden die ze gratis aan personen met een handicap ter beschikking stellen. Ze willen voorkomen dat een gebrek aan middelen een hinderpaal zou vormen om een assistentiehond te krijgen. Het is voor personen met een handicap moeilijk om te weten of ze nu eerst bij het VAPH of eerst bij een gemachtigde assistentiehondenschool moeten langsgaan. Als ze eerst bij het VAPH langsgaan, worden ze automatisch doorgestuurd naar de assistentiehondenscholen. Daarnaast ervaren die scholen ook obstakels. Naast de zware administratieve lasten voor de hondenscholen, bestaat er ook geen opleiding voor trainers van assistentiehonden en dus ook geen certificaat of diploma. De hondenscholen leiden zelf hun trainers op en prefinancieren hen dan ook. Er zijn bij sommige scholen ook gastgezinnen nodig. De pup verblijft er anderhalf tot twee jaar en leert belangrijke basisvaardigheden. Het gastgezin socialiseert de hond, en laat de hond kennismaken met alle mogelijke omgevingen en situaties die er in de maatschappij bestaan zoals de bus, de trein, de auto, de markt, andere dieren enzovoort. De

⁴ *Schriftelijke vragen* VI.Parl. 2020-21, nr. 841 aan minister Wouter Beke over personen met een handicap – aanvragen voor assistentiehonden.

⁵ <https://codex.vlaanderen.be/Portals/Codex/documenten/1008460.html>

gastgezinnen zorgen ervoor dat de hond met zijn toekomstige baasje overal mee kan zonder stress en angst. Daarnaast zorgt het gastgezin ook voor het aanleren van de basisbevelen en het mooi leren meelopen aan de leiband.

Die gezinnen doen dat vrijwillig. Er zijn geen middelen om de nodige campagnes op te starten om die gastgezinnen te vinden.

De aanvraagprocedure is zeer omslachtig en psychologisch zeer zwaar voor de aanvrager. Bovendien werken de assistentiehondenscholen vaak dagen aan een dossier en worden er maar enkele honden per jaar opgeleid. Daarom willen de indieners van dit voorstel van resolutie nagaan of een vereenvoudigde procedure in de dossierbehandeling mogelijk is. Als de hondenscholen zelf al een screening doen van de noden en behoeften van de gebruiker, dan moet die screening ook door het VAPH gebruikt kunnen worden. De indieners willen het mogelijk maken dat de dossiers die een gemachtigde assistentiehondenschool indient, sneller door het VAPH worden goedgekeurd. Om de bovengenoemde redenen willen ze het ook mogelijk maken om meer assistentiehonden op de refertelijst van het VAPH te plaatsen.

3. Tegemoetkoming van het VAPH

Het refertebedrag van een hoorhond, een hulphond en een geleidehond voor blinden is sinds 1 december 2017 vastgesteld op 13.169,49 euro. Als personen met een handicap een terugbetaling ontvangen van dat hulpmiddel, betekent dit dat ze zelf of de assistentiehondenschool nog steeds meer dan 10.000 euro uit eigen middelen moet betalen. Net als veel andere zaken zijn ook hondeneten, de aankoop van een geschikte pup, de opleiding van de hond enzovoort duurder geworden.

Daarnaast blijkt uit cijfers van een schriftelijke vraag van Vlaams volksvertegenwoordiger Tine van der Vloet⁶ dat er 36.443.000 euro beschikbaar was voor hulpmiddelen en aanpassingen in 2021, maar dat daarvan maar 30.471.460 gebruikt is. Dat maakt dat in 2021 een restsaldo van 5971.540 euro beschikbaar was voor hulpmiddelen en aanpassingen. Ook in 2020 bleef er 3.234.444 euro voor hulpmiddelen en aanpassingen ongebruikt. In 2019 en 2018 ging het nog om respectievelijk 2.335.427 euro en 2.217.617 euro. Dat restbedrag loopt dus met de jaren op.

4. Maatschappelijke meerwaarde

De assistentiehond zorgt zonder twijfel voor een maatschappelijke meerwaarde. Zo blijkt uit Nederlands onderzoek van De Vries en Scholten (2006)⁷ dat 1 geïnvesteerde euro in een hulphond, de samenleving ruim 2,50 euro bespaart. Er vallen heel wat andere kosten weg, zoals kosten voor een huishoudhulp, dokterskosten, kosten van een psychiatrische opname, ziekenhuisopnames die vaak minder lang zijn enzovoort. Door de aanwezigheid van een assistentiehond is er een algemeen gevoel van beter welbevinden. Daardoor zijn minder doktersbezoeken nodig, wordt er minder medicatie gebruikt en duren opnames minder lang. Ook vallen er kosten weg van andere hulpmiddelen. Dat onderzoek van De Vries en Scholten gaat louter over hulphonden en dateert van 2006.

Daarom willen de indieners van dit voorstel van resolutie de mogelijkheid bekijken of dat Nederlandse onderzoek geactualiseerd kan worden voor alle typen assistentiehonden. Het is namelijk belangrijk dat het maatschappelijk en economisch rendement van een assistentiehond in kaart wordt gebracht.

⁶ *Schriftelijke vragen* VI.Parl. 2021-22, nr. 652 aan minister Hilde Crevits over Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) – hulpmiddelen en aanpassingen.

⁷ <https://docplayer.nl/12738164-Het-maatschappelijk-rendement-van-stichting-hulphond-nederland-een-kwalitatief-en-kwantitatief-onderzoek-samenvatting.html>

5. Gemachtigde assistentiehondenscholen

Het doel van de Cel Machtiging Assistentiehondenscholen (CELMA) bestaat erin assistentiehondenscholen te machtigen om hun opgeleide honden de titel en het certificaat van geattesteerde assistentiehond te geven. Die attestering geeft iemand met een assistentiehond onbeperkt toegang tot publieke plaatsen conform het decreet van 20 maart 2009 houdende de toegankelijkheid van publieke plaatsen voor personen met een assistentiehond⁸. Dat decreet bepaalt dat de Vlaamse Regering de regels voor attestatie van assistentiehonden kan bepalen.

Naast het dragen van een jasje hebben geattesteerde assistentiehonden een chipnummer waaraan een attest van assistentiehond is toegevoegd. Dat chipnummer kan ingegeven worden op de website van CELMA, zodat iedereen kan controleren of het wel degelijk om een geattesteerde assistentiehond gaat.

Vandaag zijn in totaal veertien scholen erkend door CELMA. Twaalf daarvan liggen in België:

- Os'mose asbl;
- Blindengeleidehondenschool Genk;
- Entrevues asbl;
- Vrienden der Blinden Koksijde;
- vzw Donate-a-dog;
- Brailleliga vzw;
- Belgisch Centrum voor Geleidehonden;
- Dyadis;
- Hachiko;
- vzw Canisha;
- vzw Scale Dogs;
- Les Amis des Aveugles et Malvoyants.

Daarnaast zijn twee Nederlandse scholen gemachtigd: KNGF Geleidehonden en Bultersmekke. Alleen die veertien scholen hebben de machtiging om hun opgeleide assistentiehonden de titel en het certificaat van geattesteerde assistentiehond mee te geven. Die geattesteerde assistentiehonden hebben bijgevolg recht op toegang tot publieke plaatsen. Het blijft echter zo dat het aanbod van het type assistentiehond afhankelijk is van de expertise die de assistentiehondenschool bezit. Het gebrek aan erkende opleiding zorgt ervoor dat de expertise om bepaalde typen honden op te leiden nog te klein is.

Naast die geattesteerde assistentiehondenscholen zijn er ook een aantal hondenscholen die niet erkend zijn door CELMA, maar die wel de indruk wekken dat ze geattesteerde assistentiehonden afleveren. Bijgevolg hebben dergelijke honden geen recht op de toegang, vermeld in het decreet van 20 maart 2009 houdende de toegankelijkheid van publieke plaatsen voor personen met een assistentiehond.

Uit een schriftelijke vraag van Tine van der Vloet aan voormalig minister van Welzijn, Wouter Beke⁹ blijkt dat er uiteenlopende redenen zijn waarom er geen toekenning is gegeven bij een eerste aanvraag om erkend te worden als gemachtigde assistentiehondenschool. Argumenten die meerdere malen terugkomen, zijn:

- bedenkingen bij het bewijs van kennis over het opleiden van assistentiehonden (Toscanzahoeve, Mijn Trouwe Vriend, Hondenboot Antwerpen);
- bedenkingen bij de kennis over de doelgroep (Stichting Isee, Argos Assistance Dogs, Canis Fidelis);

⁸ https://etaamb.openjustice.be/nl/decreet-van-20-maart-2009_n2009035400

⁹ *Schriftelijke vragen* VI.Parl. 2021-22, nr. 521 aan minister Wouter Beke over Assistentiehonden – Aanvraag Cel Machtiging Assistentiehondenscholen.

- gebrek aan nazorg bij eventuele stopzetting van de activiteiten (Toscanzahoeve, Canis Fidelis, Mijn Trouwe Vriend, Argos Assistance Dogs, Stichting Isee, Hondenboot Antwerpen);
- bedenkingen bij de matching tussen de hond en de zorgvrager (Mijn Trouwe Vriend, Argos Assistance Dogs, Hondenboot Antwerpen).

Op de webpagina van die hondenscholen wordt de indruk gewekt dat er wel degelijk geattesteerde assistentiehonden opgeleid worden. Dat is problematisch, want die honden zijn niet erkend en kunnen dus bijgevolg overal geweigerd worden. Ook is er geen zekerheid over wat de honden allemaal kunnen. Het gevaar bestaat dus dat personen met een handicap een niet-geattesteerde assistentiehond aanschaffen en dat die hond niet volgens de normen van een degelijke assistentiehond getraind is. Daarom stellen de indieners van dit voorstel van resolutie voor om de term assistentiehond te beschermen zodat die alleen mag worden gebruikt door geattesteerde assistentiehondenscholen. Personen met een handicap weten namelijk niet altijd of de school over een erkenning van CELMA beschikt.

6. Therapiehonden

Naast erkende assistentiehonden zijn er in Vlaanderen ook heel wat personen met therapiehonden. Dat zijn geen assistentiehonden en ze zijn bijgevolg niet gemachtigd door CELMA. Een therapiehond werkt in een therapiepraktijk met zijn begeleider of werkt binnenshuis, waar de ouder of de verzorger de uiteindelijke verantwoordelijkheid draagt. De hond kan op maat getraind worden voor gezelschap, sociaal contact, om structuur te bevorderen of eenzaamheid te verhelpen.

Er wordt dikwijls een onderscheid gemaakt tussen actieve en passieve therapiehonden. Actieve therapiehonden gaan mee op verplaatsing naar bijvoorbeeld instellingen, scholen en woonzorgcentra. Passieve therapiehonden hebben een eigen, zorgvragend baasje. Ze kunnen de fysieke activiteiten van hun baas ondersteunen en zaken oprapen of deuren openen.

Ook die honden hebben vaak een positieve invloed op mensen. Ze zorgen ervoor dat personen zich veiliger voelen, waardoor ze minder stress ervaren. Daardoor kunnen therapiehonden in verschillende situaties helpen voor zowel kinderen, jongeren als jongvolwassenen. De hond geeft hun een open houding, waardoor praten makkelijker wordt.

Therapiehonden krijgen een specifieke opleiding tot therapiehond. De hond moet namelijk rustig blijven in drukke situaties en mag niet onder de indruk zijn bij het horen van atypische geluiden. Verder is het ook belangrijk dat therapiehonden tegen een stootje kunnen, want ze worden vaak vastgepakt, of er wordt aan hun oren of staart getrokken. De opleiding volgen ze niet bij een erkende hondenschool, maar bijvoorbeeld bij een hondentherapeut.

Personen die in het bezit zijn van een therapiehond, zijn er zich dikwijls van bewust dat hun hond geen erkenning krijgt van de overheid. Een terugbetaling van de opleiding is voor hen dan ook niet van cruciaal belang. Een speciale erkenning als therapiehond zou het leven van personen met een therapiehond daarentegen wel vereenvoudigen.

Personen met een autismespectrumstoornis maken nu onder andere gebruik van therapiehonden, want een erkende autismehond is voor hen vaak ontoegankelijk. Daarnaast zijn er honden die niet slagen voor de opleiding van assistentiehond: die worden dikwijls ingezet als instellingshond, in revalidatiecentra, jeugdzorginstellingen, woonzorgcentra, psychiatrische instellingen enzovoort.

Omdat die honden niet officieel erkend zijn, hebben ze geen recht op toegang. Om die reden willen de indieners van dit voorstel van resolutie onderzoeken of het mogelijk is een speciale erkenning voor therapiehonden en instellingshonden uit te werken, als ze aan een aantal voorwaarden voldoen. Op die manier kunnen personen aantonen dat ze in het bezit zijn van een therapiehond.

Tine VAN DER VLOET
Vera JANS
Maurits VANDE REYDE
Ann DE MARTELAER
Ludwig VANDENHOVE

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Het Vlaams Parlement,

- gelet op:
 - 1° de unaniem aangenomen resolutie betreffende het opnemen van de assistentiehond in de refertelijst die als bijlage gaat bij het IMB-besluit van 13 juli 2001 is gevoegd (*Parl.St.* VI.Parl. 2015-16, nr. 672/1-3) (IMB: individuele materiële bijstand);
 - 2° het onderzoek van Diepenhorst, Weijnen en Van Vree uit 2011, waarin gesteld wordt dat de assistentiehond een maatschappelijke meerwaarde vormt en de taak van de mantelzorgers kan verlichten;
 - 3° het antwoord in de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding van het Vlaams Parlement van 8 maart 2022 van voormalig minister Wouter Beke aan Vlaams volksvertegenwoordiger Tine van der Vloet op de vraag om uitleg over het gebruik van assistentiehonden voor personen met een beperking (*Vragen om uitleg* VI.Parl. 2021-22, nr. 1989);
 - 4° het onderzoek dat het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) heeft gevoerd naar de meerwaarde van assistentiehonden, waardoor hulphonden en hoorhonden werden opgenomen in de refertelijst;
 - 5° de hoge kostprijs van assistentiehonden en het feit dat er in sommige gevallen geen tegemoetkoming is voor de gebruiker;
 - 6° het feit dat sommige assistentiehondenscholen die niet door de Cel Machtiging Assistentiehondenscholen (CELMA) gemachtigd zijn, toch pretenderen erkende assistentiehonden af te leveren;
 - 7° het Nederlandse onderzoek van De Vries en Scholten uit 2006, waaruit bleek dat 1 geïnvesteerde euro de samenleving tot 2,5 euro kan opleveren;
 - 8° de hoorzitting over assistentiehonden in de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding van het Vlaams Parlement op 25 januari 2023;
- overwegende dat:
 - 1° de voormelde resolutie van 2016 gedeeltelijk is uitgevoerd;
 - 2° er jaarlijks voldoende middelen beschikbaar blijven in het begrotingsartikel voor hulpmiddelen en aanpassingen;
- vraagt aan de Vlaamse Regering om:
 - 1° de opname te regelen van de meldhond voor epilepsie- en diabetespatiënten, de PTSS-hond en de autismehond op de refertelijst van het VAPH, en daarnaast te onderzoeken welke honden verder nog in aanmerking kunnen komen voor opname in de lijst (PTSS: posttraumatische stressstoornis);
 - 2° aanvragen van gemachtigde assistentiehondenscholen vereenvoudigd te behandelen zodat drempelverlagend en efficiënter kan worden gewerkt;
 - 3° in samenspraak met de sector te onderzoeken hoe het refertebedrag van een assistentiehond meer in overeenstemming kan worden gebracht met de reële kostprijs van de hond;
 - 4° een wetenschappelijk onderzoek te bestellen dat nagaat welke noden en behoeften er bij gebruikers van assistentiehonden leven en dat, analoog aan het Nederlandse onderzoek van De Vries en Scholten, nagaat hoeveel 1 euro die in een assistentiehond geïnvesteerd wordt, de samenleving oplevert;
 - 5° te verankeren dat alleen gemachtigde assistentiehondenscholen de term assistentiehond mogen gebruiken voor hun getrainde honden en dat ook beter bekend te maken bij de gebruikers;
 - 6° te onderzoeken of een speciale erkenning via bijvoorbeeld een erkend certificaat in het leven kan worden geroepen voor therapie- en instellingshonden die afkomstig zijn uit een gemachtigde assistentiehondenschool;

- 7° in samenwerking met de gemachtigde assistentiehondenscholen een campagne op te zetten om nieuwe gastgezinnen aan te trekken waarin toekomstige assistentiehonden kunnen opgroeien;
- 8° met het beleidsdomein Onderwijs te onderzoeken of een kwalitatieve opleiding voor hondentrainers van potentieel gemachtigde assistentiehonden mogelijk is en de precieze kostprijs daarvan te onderzoeken;
- 9° de bekendheid van de mogelijkheden van assistentiehonden te vergroten bij de ziekenfondsen en andere betrokken partners zodat de drempels om een assistentiehond aan te vragen voor de gebruikers worden verlaagd en de kennis erover wordt verhoogd;
- 10° de volledige procedure voor de aanvraag van een assistentiehond toegankelijker te maken voor zowel de gebruikers als de betrokken actoren.

Tine VAN DER VLOET
Vera JANS
Maurits VANDE REYDE
Ann DE MARTELAER
Ludwig VANDENHOVE